

PRAVILNIK

O STANDARDIMA ZA SAMOVREDNOVANJE I OCENJIVANJE KVALITETA VISOKOŠKOLSKIH USTANOVA

("Sl. glasnik RS", br. 88/2017)

Član 1

Ovim pravilnikom utvrđuju se standardi za samovrednovanje i ocenjivanje kvaliteta visokoškolskih ustanova.

Standardi iz stava 1. ovog člana odštampani su uz ovaj pravilnik i čine njegov sastavni deo.

Član 2

Komisija za akreditaciju i proveru kvaliteta (u daljem tekstu: Komisija) donosi:

- 1) uputstva za pripremu izveštaja o samovrednovanju visokoškolskih ustanova u sastavu univerziteta, integrisanih univerziteta i visokih škola;
- 2) uputstva za pripremu izveštaja o samovrednovanju neintegrисаниh univerziteta;
- 3) uputstva recenzentu za procenu ispunjenosti standarda za samovrednovanje i ocenjivanje kvaliteta visokoškolskih ustanova u sastavu univerziteta, integrisanih univerziteta i visokih škola;
- 4) uputstva recenzentu za procenu ispunjenosti standarda za samovrednovanje i ocenjivanje kvaliteta neintegrисаниh univerziteta koje dostavlja Nacionalnom savetu na mišljenje i objavljuje na internet stranici Komisije.

Član 3

Organ poslovođenja visokoškolske ustanove garantuje:

- 1) da su opšti akti visokoškolske ustanove u skladu sa zakonom;
- 2) da je izveštaj o samovrednovanju urađen u skladu sa standardima i uputstvom za samovrednovanje visokoškolske ustanove;
- 3) za tačnost podataka u izveštaju za samovrednovanje.

Član 4

Ovaj pravilnik stupa na snagu osmog dana od dana objavlјivanja u "Službenom glasniku Republike Srbije", a primenjuje se od 1. septembra 2017. godine.

STANDARDI ZA SAMOVREDNOVANJE I OCENJIVANJE KVALITETA VISOKOŠKOLSKIH USTANOVA

Standard 1: Strategija obezbeđenja kvaliteta

Standard 2: Standardi i postupci za obezbeđenje kvaliteta

Standard 3: Sistem obezbeđenja kvaliteta

Standard 4: Kvalitet studijskog programa

Standard 5: Kvalitet nastavnog procesa

Standard 6: Kvalitet naučnoistraživačkog, umetničkog i stručnog rada

Standard 7: Kvalitet nastavnika i saradnika

Standard 8: Kvalitet studenata

Standard 9: Kvalitet udžbenika, literature, bibliotečkih i informatičkih resursa

Standard 10: Kvalitet upravljanja visokoškolskom ustanovom i kvalitet nenastavne podrške

Standard 11: Kvalitet prostora i opreme

Standard 12: Finansiranje

Standard 13: Uloga studenata u samovrednovanju i proveri kvaliteta

Standard 14: Sistematsko praćenje i periodična provera kvaliteta

Standard 15: Kvalitet doktorskih studija

Standard 1: Strategija obezbeđenja kvaliteta

Visokoškolska ustanova utvrđuje strategiju obezbeđenja kvaliteta, koja je dostupna javnosti.

Uputstva za primenu standarda 1:

1.1. Strategija obezbeđenja kvaliteta sadrži:

- opredeljenje visokoškolske ustanove da neprekidno i sistematski radi na unapređenju kvaliteta svojih programa;
- mere za obezbeđenje kvaliteta;
- subjekte obezbeđenja kvaliteta (stručna tela, studente, nenastavno osoblje) i njihova prava i obaveze u tom postupku;
- oblasti obezbeđenja kvaliteta (studijski programi, nastava, istraživanje, vrednovanje studenata, udžbenici i literatura, resursi, nenastavna podrška, proces upravljanja);
- opredeljenje za izgradnju organizacione kulture kvaliteta;
- povezanost obrazovne, naučnoistraživačke, umetničke i stručne delatnosti.

1.2. Strategiju obezbeđenja kvaliteta donosi organ upravljanja visokoškolske ustanove na predlog organa poslovođenja.

1.3. U kreiranju strategije visokoškolska ustanova uključuje i odgovarajuće društvene subjekte.

1.4. Visokoškolska ustanova objavljuje strategiju obezbeđenja kvaliteta i promoviše je, kako u samoj ustanovi, tako i u javnosti.

1.5. Visokoškolska ustanova periodično preispituje i unapređuje strategiju obezbeđenja kvaliteta.

Standard 2: Načini i postupci za obezbeđenje kvaliteta

Visokoškolska ustanova utvrđuje načine i postupke za obezbeđenje kvaliteta svog rada, koji su dostupni javnosti.

Uputstva za primenu standarda 2:

2.1. Načini i postupci za obezbeđenje kvaliteta se utvrđuju posebno za svaku oblast obezbeđenja kvaliteta i njima se na detaljan način uređuje postupanje subjekata u sistemu obezbeđenja kvaliteta te ustanove.

2.2. Načine i postupke za obezbeđenje kvaliteta donosi stručni organ visokoškolske ustanove na predlog komisije za obezbeđenje kvaliteta.

2.3. Visokoškolska ustanova je obavezna da načine i postupke za obezbeđenje kvaliteta učini dostupnim nastavnicima, studentima i javnosti.

2.4. Visokoškolska ustanova periodično preispituje i unapređuje načine i postupke za obezbeđenje kvaliteta.

Standard 3: Sistem obezbeđenja kvaliteta

Visokoškolska ustanova izgrađuje organizacionu strukturu za obezbeđenje kvaliteta.

Uputstva za primenu standarda 3:

3.1. Visokoškolska ustanova statutom utvrđuje poslove i zadatke nastavnika, saradnika, studenata, stručnih organa, katedri i komisije za obezbeđenje kvaliteta u donošenju i sprovođenju strategije, načina i postupaka za obezbeđenje kvaliteta.

3.2. Visokoškolska ustanova posebnim merama obezbeđuje učešće studenata u donošenju i sprovođenju strategije, načina, postupaka i kulture obezbeđenja kvaliteta.

3.3. Visokoškolska ustanova formira komisiju za obezbeđenje kvaliteta iz reda nastavnika, saradnika, nenastavnog osoblja i studenata.

Standard 4: Kvalitet studijskog programa

Kvalitet studijskog programa obezbeđuje se kroz praćenje i proveru njegovih ciljeva, strukture, radnog opterećenja studenata, kao i kroz osavremenjivanje sadržaja i stalno prikupljanje informacija o kvalitetu programa od odgovarajućih društvenih institucija.

Uputstva za primenu standarda 4:

4.1. Visokoškolska ustanova redovno i sistematski proverava i, po potrebi, iznova određuje:

- ciljeve studijskog programa i njihovu usklađenost sa ciljevima visokoškolske ustanove;
- strukturu i sadržaj studijskog programa u pogledu odnosa opšteobrazovnih, naučno i stručno-aplikativnih i teorijsko-metodoloških disciplina;
- radno opterećenje studenata mereno brojem ESPB bodova;

- ishode i stručnost koje dobijaju studenti kada završe studije i mogućnosti zapošljavanja i daljeg školovanja.

4.2. Visokoškolska ustanova ima utvrđene postupke za odobravanje, praćenje i kontrolu programa studija.

4.3. Visokoškolska ustanova redovno pribavlja povratne informacije od poslodavaca, predstavnika Nacionalne službe za zapošljavanje i drugih odgovarajućih organizacija o kvalitetu studija i svojih studijskih programa.

4.4. Visokoškolska ustanova obezbeđuje studentima učešće u ocenjivanju i osiguranju kvaliteta studijskih programa.

4.5. Visokoškolska ustanova obezbeđuje neprekidno osavremenjivanje sadržaja kurikuluma i njihovu uporedivost sa kurikulumima odgovarajućih stranih visokoškolskih ustanova.

4.6. Kurikulum studijskog programa podstiče studente na stvaralački način razmišljanja, na deduktivni način istraživanja, kao i primenu tih znanja i veština u praktične svrhe.

4.7. Uslovi i postupci koji su neophodni za završavanje studija i dobijanje diplome određenog nivoa obrazovanja su definisani i dostupni javnosti, naročito u elektronskoj formi i usklađeni su sa ciljevima, sadržajima i obimom akreditovanih studijskih programa.

Standard 5: Kvalitet nastavnog procesa

Kvalitet nastavnog procesa obezbeđuje se kroz interaktivnost nastave, uključivanje primera u nastavu, profesionalni rad nastavnika i saradnika, donošenje i poštovanje planova rada po predmetima, kao i praćenje kvaliteta nastave i preduzimanje potrebnih mera u slučaju kada se utvrdi da kvalitet nastave nije na odgovarajućem nivou.

Uputstva za primenu standarda 5:

5.1. Plan i raspored nastave (predavanja i vežbi) usklađeni su sa potrebama i mogućnostima studenata, poznati su pre početka odgovarajućeg semestra i dosledno se sprovode.

5.2. Nastava na visokoškolskim ustanovama je interaktivna, obavezno uključuje primere iz prakse, podstiče studente na razmišljanje i kreativnost, samostalnost u radu i primenu stečenih znanja.

5.3. Visokoškolska ustanova obezbeđuje da se na svakom predmetu, pre početka semestra, doneše i učini dostupnim studentima plan rada koji uključuje:

- osnovne podatke o predmetu: naziv, godina, broj ESPB bodova, uslovi;
- ciljeve predmeta;
- sadržaj i strukturu predmeta;
- plan i raspored izvođenja nastave (predavanja i vežbe);
- način ocenjivanja na predmetu;
- udžbenike, odnosno obaveznu i dopunsku literaturu;
- podatke o nastavnicima i saradnicima na predmetu.

5.4. Visokoškolska ustanova sistematski prati sprovođenje plana nastave, kao i planova rada na pojedinim predmetima, ocenjuje kvalitet nastave i preduzima korektivne mere za njegovo unapređenje. Ustanova upozorava nastavnike koji se ne pridržavaju plana rada na predmetu ili ne postižu odgovarajući kvalitet nastave na potrebu poboljšanja i obezbeđuju im potrebno usavršavanje.

Standard 6: Kvalitet naučnoistraživačkog, umetničkog i stručnog rada

Visokoškolska ustanova neprekidno radi na podsticanju, obezbeđenju uslova, praćenju i proveri rezultata naučnoistraživačkog, umetničkog i stručnog rada i na njihovom uključivanju u nastavni proces.

Uputstva za primenu standarda 6:

- 6.1. Visokoškolska ustanova u svome radu ostvaruje jedinstvo obrazovnog, naučnoistraživačkog, umetničkog i profesionalnog (stručnog) rada.
- 6.2. Visokoškolska ustanova permanentno osmišljava, priprema i realizuje naučnoistraživačke, umetničke, stručne i druge vrste programa, kao i nacionalne i međunarodne naučne projekte.
- 6.3. Visokoškolska ustanova sistematski prati i ocenjuje obim i kvalitet istraživačkog rada nastavnika i saradnika.
- 6.4. Sadržaj i rezultati naučnih, istraživačkih, umetničkih i stručnih aktivnosti visokoškolske ustanove usklađeni su sa strateškim ciljem same ustanove, kao i sa nacionalnim i evropskim ciljevima i standardima visokog obrazovanja.
- 6.5. Znanja do kojih visokoškolska ustanova dolazi sprovodenjem određenih naučnih, istraživačkih, umetničkih i profesionalnih aktivnosti aktivno se uključuju u postojeći nastavni proces.
- 6.6. Visokoškolska ustanova podstiče svoje zaposlene da se aktivno bave naučnim, istraživačkim, umetničkim i profesionalnim radom i da što češće objavljaju rezultate svoga rada.
- 6.7. Visokoškolska ustanova obavlja izdavačku delatnost u skladu sa svojim mogućnostima.

Standard 7: Kvalitet nastavnika i saradnika

Kvalitet nastavnika i saradnika obezbeđuje se pažljivim planiranjem i izborom na osnovu javnog postupka, stvaranjem uslova za permanentno usavršavanje i razvoj nastavnika i saradnika i proverom kvaliteta njihovog rada u nastavi.

Uputstva za primenu standarda 7:

- 7.1. Postupak i uslovi za izbor nastavnika i saradnika utvrđuju se unapred, javni su i dostupni oceni stručne i šire javnosti. Ovaj postupak i uslovi su predmet periodične provere i usavršavanja.
- 7.2. Visokoškolska ustanova se prilikom izbora nastavnika i saradnika u zvanja pridržava propisanih postupaka i uslova putem kojih ocenjuje naučnu, odnosno umetničku i pedagošku aktivnost nastavnika i saradnika.
- 7.3. Visokoškolska ustanova sistematski prati, ocenjuje i podstiče naučnu, odnosno umetničku i pedagošku aktivnost nastavnika i saradnika.
- 7.4. Visokoškolska ustanova sprovodi dugoročnu politiku kvalitetne selekcije mladih kadrova i njihovog daljeg napretka, kao i različite vrste usavršavanja.
- 7.5. Visokoškolska ustanova obezbeđuje nastavnicima i saradnicima permanentno usavršavanje, putem studijskih boravaka, specijalizacija, učešća na naučnim, umetničkim i stručnim skupovima.
- 7.6. Visokoškolska ustanova pri izboru i unapređenju nastavno-naučnog, umetničkog i stručnog kadra posebno vrednuje povezanost rada u obrazovanju sa radom na projektima u drugim oblastima privrednog i društvenog života.
- 7.7. Visokoškolska ustanova pri izboru i unapređenju nastavno-naučnog, umetničkog i stručnog kadra posebno vrednuje pedagoške sposobnosti nastavnika i saradnika.

Standard 8: Kvalitet studenata

Kvalitet studenata se obezbeđuje selekcijom studenata na unapred propisan i javan način, ocenjivanjem studenata tokom rada u nastavi, permanentnim praćenjem i proveravanjem rezultata ocenjivanja i prolaznosti studenata i preduzimanjem odgovarajućih mera u slučaju propusta.

Uputstva za primenu standarda 8:

- 8.1. Visokoškolska ustanova obezbeđuje potencijalnim i upisanim studentima sve relevantne informacije i podatke koji su povezani sa njihovim studijama.
- 8.2. Pri selekciji studenata za upis, visokoškolska ustanova vrednuje rezultate postignute u prethodnom školovanju i rezultate postignute na prijemnom ispitu, odnosno ispitu za proveru sklonosti i sposobnosti, u skladu sa zakonom.
- 8.3. Jednakost i ravnopravnost studenata po svim osnovama (rasa, boja kože, pol, seksualna orientacija, etničko, nacionalno ili socijalno poreklo, jezik, veroispovest, političko ili drugo mišljenje, status stečen rođenjem, postojanje senzornog ili motornog hendikepa i imovinsko stanje) zagarantovani su, kao i mogućnost studiranja za studente sa

posebnim potrebama.

8.4. Visokoškolska ustanova razvija i unapred upoznaje studente sa obavezom praćenja nastave.

8.5. Studenti se ocenjuju pomoću unapred objavljenih kriterijuma, pravila i procedura.

8.6. Visokoškolska ustanova sistematično analizira, ocenjuje i unapređuje metode i kriterijume ocenjivanja studenata po predmetima, a posebno: da li je metod ocenjivanja studenata prilagođen predmetu, da li se prati i ocenjuje rad studenta tokom nastave, kakav je odnos ocena rada studenta tokom nastave i na završnom ispit u ukupnoj oceni i da li se ocenjuje sposobnost studenata da primene znanje.

8.7. Metode ocenjivanja studenata i znanja koje su usvojili u toku nastavno-naučnog procesa usklađene su sa ciljevima, sadržajima i obimom akreditovanja studijskih programa.

8.8. Visokoškolska ustanova obezbeđuje korektno i profesionalno ponašanje nastavnika tokom ocenjivanja studenata (objektivnost, etičnost i korektan odnos prema studentu).

8.9. Visokoškolska ustanova sistematično prati i proverava ocene studenata po predmetima i preduzima odgovarajuće mere ukoliko dođe do nepravilnosti u distribuciji ocena (suviše visokih ili niskih ocena, neravnomerni raspored ocena) u dužem periodu.

8.10. Visokoškolska ustanova sistematično prati i proverava prolaznost studenata po predmetima, programima, godinama i preduzima korektivne mere u slučaju suviše niske prolaznosti ili drugih nepravilnosti u ocenjivanju.

8.11. Visokoškolska ustanova omogućava studentima odgovarajući oblik studentskog organizovanja, delovanja i učešća u odlučivanju, u skladu sa zakonom.

Standard 9: Kvalitet udžbenika, literature, bibliotečkih i informatičkih resursa

Kvalitet udžbenika, literature, bibliotečkih i informatičkih resursa se obezbeđuje donošenjem i sproveđenjem odgovarajućih opštih akata.

Uputstva za primenu standarda 9:

9.1. Visokoškolska ustanova obezbeđuje studentima udžbenike i drugu literaturu neophodnu za savlađivanje gradiva u potreboj količini i na vreme.

9.2. Nastava iz svakog predmeta je pokrivena odgovarajućim udžbenicima i drugim učilima, koji su unapred poznati i objavljeni.

9.3. Visokoškolska ustanova donosi opšti akt o udžbenicima. U skladu sa tim opštim aktom, ustanova sistematično prati, ocenjuje kvalitet udžbenika i drugih učila sa aspekta kvaliteta sadržaja (savremenost, tačnost), strukture (primeri, pitanja, rezime), stila i obima (usklađenost sa brojem ESPB bodova); udžbenici i druga učila koja ne zadovoljavaju standard bivaju poboljšani ili povučeni iz nastave i zamenjeni kvalitetnijim.

9.4. Visokoškolska ustanova obezbeđuje studentima biblioteku opremljenu potrebnim brojem bibliotečkih jedinica, kao i opremom za rad.

9.5. Visokoškolska ustanova sistematično prati, ocenjuje i unapređuje strukturu i obim bibliotečkog fonda.

9.6. Visokoškolska ustanova obezbeđuje studentima neophodne informatičke resurse za savlađivanje gradiva: potreban broj računara odgovarajućeg kvaliteta, drugu informatičku opremu, pristup internetu i ostalu komunikacionu opremu.

9.7. Broj zaposlenih u biblioteci i pratećim službama, kao i vrsta i nivo njihove stručne spreme usklađeni su sa nacionalnim i evropskim standardima za pružanje ove vrste usluga.

9.8. Kompetentnost i motivisanost osoblja za podršku u biblioteci, čitaonici i računarskom centru se kontinuirano prati, ocenjuje i unapređuje.

9.9. Studenti se sistematski upoznaju sa načinom rada u biblioteci i računskom centru.

9.10. Prostorije namenjene za smeštaj bibliotečkog fonda, arhivskog i elektronskog materijala, a naročito studentske čitaonice, smeštene su u odgovarajućem delu zgrade kako bi studentima, nastavnom i nenastavnom osoblju i ostalim korisnicima pružile adekvatne uslove za rad. Korišćenje biblioteke i pristup njenom kompletnom fondu obezbeđen je najmanje 12 časova dnevno.

Standard 10: Kvalitet upravljanja visokoškolskom ustanovom i kvalitet nenastavne podrške

Kvalitet upravljanja visokoškolskom ustanovom i kvalitet nenastavne podrške se obezbeđuje utvrđivanjem nadležnosti i odgovornosti organa upravljanja i jedinica za nenastavnu podršku i permanentnim praćenjem i proverom njihovog rada.

Uputstva za primenu standarda 10:

10.1. Organi upravljanja i organi poslovođenja, njihove nadležnosti i odgovornosti u organizaciji i upravljanju visokoškolskom ustanovom su utvrđeni opštim aktom visokoškolske ustanove u skladu sa zakonom.

- 10.2. Struktura, organizacione jedinice i njihov delokrug rada, kao i njihova koordinacija i kontrola su utvrđeni opštim aktom visokoškolske ustanove, u skladu sa zakonom.
- 10.3. Visokoškolska ustanova sistematski prati i ocenjuje organizaciju i upravljanje visokoškolskom ustanovom i preduzima mere za njihovo unapređenje.
- 10.4. Visokoškolska ustanova sistematski prati i ocenjuje rad upravljačkog i nenastavnog osoblja i preduzima mere za unapređenje kvaliteta njihovog rada; posebno prati i ocenjuje njihov odnos prema studentima i motivaciju u radu sa studentima.
- 10.5. Uslovi i postupak zasnivanja radnog odnosa i napredovanja nenastavnog osoblja utvrđuju se opštim aktom visokoškolske ustanove i dostupni su javnosti.
- 10.6. Rad i delovanje upravljačkog i nenastavnog osoblja su dostupni oceni nastavnika, nenastavnog osoblja, studenata i zainteresovanih subjekata.
- 10.7. Visokoškolska ustanova obezbeđuje broj i kvalitet nenastavnog osoblja u skladu sa standardima za akreditaciju.
- 10.8. Ustanova obezbeđuje upravljačkom i nenastavnom osoblju permanentno obrazovanje i usavršavanje na profesionalnom planu.

Standard 11: Kvalitet prostora i opreme

Kvalitet prostora i opreme se obezbeđuje kroz njihov adekvatan obim i strukturu.

Uputstva za primenu standarda 11:

- 11.1. Visokoškolska ustanova poseduje primerene prostorne kapacitete: učionice, kabinete, biblioteku, čitaonicu i slično za kvalitetno obavljanje svoje delatnosti.
- 11.2. Visokoškolska ustanova poseduje adekvatnu i savremenu tehničku, laboratorijsku i drugu specifičnu opremu koja obezbeđuje kvalitetno izvođenje nastave na svim vrstama i stepenima studija.
- 11.3. Visokoškolska ustanova kontinuirano prati i uskladjuje svoje prostorne kapacitete i opremu sa potrebama nastavnog procesa i brojem studenata.
- 11.4. Visokoškolska ustanova svim zaposlenim i studentima obezbeđuje neometan pristup različitim vrstama informacija u elektronskom obliku i informacionim tehnologijama, kako bi se te informacije koristile u naučno-obrazovne svrhe.
- 11.5. Visokoškolska ustanova u svom sastavu poseduje najmanje jednu prostoriju opremljenu savremenim tehničkim i ostalim uređajima koji studentima i osoblju omogućavaju rad na računarima i korišćenje usluga računskog centra (fotokopiranje, štampanje, skeniranje, narezivanje CD i DVD materijala).

Standard 12: Finansiranje

Kvalitet finansiranja visokoškolske ustanove obezbeđuje se kroz kvalitet izvora finansiranja, finansijsko planiranje i transparentnost u upotrebi finansijskih sredstava, što dovodi do finansijske stabilnosti u dugom roku.

Uputstva za primenu standarda 12:

- 12.1. Visokoškolska ustanova ima dugoročno obezbeđena finansijska sredstva neophodna za realizaciju nastavno-naučnog procesa, naučnoistraživačkih projekata, umetničkih i profesionalnih aktivnosti.
- 12.2. Izvori finansiranja visokoškolske ustanove utvrđeni su u skladu sa zakonom.
- 12.3. Visokoškolska ustanova analizira i planira raspored i namenu finansijskih sredstava tako da obezbeđuje finansijsku stabilnost i likvidnost u dužem vremenskom periodu.
- 12.4. Visokoškolska ustanova obezbeđuje javnost i transparentnost svojih izvora finansiranja i načina upotreba finansijskih sredstava kroz izveštaj o poslovanju i godišnji obračun koji usvaja savet.

Standard 13: Uloga studenata u samovrednovanju i proveri kvaliteta

Visokoškolske ustanove obezbeđuju značajnu ulogu studenata u procesu obezbeđenja kvaliteta, i to kroz rad studentskih organizacija i studentskih predstavnika u telima visokoškolske ustanove, kao i kroz anketiranje studenata o kvalitetu visokoškolske ustanove.

Uputstva za primenu standarda 13:

- 13.1. Predstavnici studenata su članovi komisije za obezbeđenje kvaliteta visokoškolske ustanove.
- 13.2. Studenti na odgovarajući način daju mišljenje o strategiji, standardima, postupcima i dokumentima kojima se obezbeđuje kvalitet visokoškolske ustanove, uključujući i rezultate samovrednovanja i ocenjivanja kvaliteta visokoškolske ustanove.
- 13.3. Obavezan element samovrednovanja visokoškolske ustanove jeste anketa kojom se ispituju stavovi i mišljenja studenata o pitanjima iz svih oblasti koje se proveravaju u procesu samovrednovanja. Visokoškolska ustanova je obavezna da organizuje i sproveđe anketu i da njene rezultate učini dostupnim javnosti i uključi ih u ukupnu ocenu samovrednovanja i ocene kvaliteta.
- 13.4. Studenti su aktivno uključeni u procese permanentnog osmišljavanja, realizacije razvoja i evaluacije studijskih programa u okviru kurikuluma i razvoj metoda ocenjivanja.

Standard 14: Sistematsko praćenje i periodična provera kvaliteta

Visokoškolska ustanova kontinuirano i sistematski prikuplja potrebne informacije o obezbeđenju kvaliteta i vrši periodične provere u svim oblastima obezbeđenja kvaliteta.

Uputstva za primenu standarda 14:

- 14.1. Visokoškolska ustanova obezbeđuje sprovođenje utvrđenih standarda i postupaka za ocenjivanje kvaliteta i obavljanje svih zadataka koje u tom procesu imaju subjekti u sistemu obezbeđenja kvaliteta ustanove.
- 14.2. Visokoškolska ustanova obezbeđuje uslove i infrastrukturu za redovno, sistematsko prikupljanje i obradu podataka potrebnih za ocenu kvaliteta u svim oblastima koje su predmet samovrednovanja.
- 14.3. Visokoškolska ustanova obezbeđuje redovnu povratnu informaciju od poslodavaca, predstavnika Nacionalne službe za zapošljavanje, svojih bivših studenata i drugih odgovarajućih organizacija o kompetencijama diplomiranih studenata.
- 14.4. Visokoškolska ustanova obezbeđuje podatke potrebne za upoređivanje sa stranim visokoškolskim ustanovama u pogledu kvaliteta.
- 14.5. Visokoškolska ustanova obavlja periodična samovrednovanja i proveru nivoa kvaliteta tokom kojih proverava sprovođenje utvrđene strategije i postupaka za obezbeđenje kvaliteta, kao i dostizanje željenih standarda kvaliteta. U periodičnim samovrednovanjima obavezno je uključivanje rezultata anketiranja studenata. Samovrednovanje mora da se sprovodi najmanje jednom u tri godine.
- 14.6. Sa rezultatima samovrednovanja visokoškolska ustanova upoznaje nastavnike i saradnike, putem katedri i stručnih organa, studente, preko studentskih organizacija, Komisiju za akreditaciju i proveru kvaliteta i javnost.

Standard 15. Kvalitet doktorskih studija

Kvalitet doktorskih studija se obezbeđuje kroz unapređenje naučnoistraživačkog rada, odnosno umetničko istraživačkog rada, osavremenjavanje sadržaja studijskih programa doktorskih studija i redovno praćenje i proveru njihovih ciljeva, postizanje naučnih, odnosno umetničkih sposobnosti studenata doktorskih studija i ovladavanje specifičnim akademskim i praktičnim veštinama potrebnim za budući razvoj njihove karijere.

Uputstva za primenu standarda 15:

- 15.1. Visokoškolska ustanova samovrednuje akreditovane studijske programe doktorskih studija, odnosno doktorske škole koje visokoškolska ustanova realizuje samostalno ili zajedno sa drugom visokoškolskom ili naučno-istraživačkom ustanovom iz zemlje ili inostranstva.
- 15.2. Doktorska škola je razvijena u skladu sa Smernicama za uspostavljanje doktorskih škola koje usvaja Nacionalni savet za visoko obrazovanje.
- 15.3. Visokoškolska ustanova proverava svoju spremnost za izvođenje doktorskih studija na osnovu pokazatelja koji se odnose na naučnoistraživački, odnosno umetničko istraživački rad ceneći:
  - a. broj doktorskih disertacija, odnosno doktorskih umetničkih projekata, odbranjenih u visokoškolskoj ustanovi za oblasti u kojima izvodi doktorske studije, imajući u vidu odnos broja doktorskih disertacija, odnosno doktorskih umetničkih projekata prema broju diplomiranih studenata i prema broju nastavnika;
  - b. odnos broja nastavnika i broja nastavnika koji su uključeni u naučnoistraživačke ili umetničkoistraživačke projekte;
  - v. kvalitet naučnoistraživačkog i umetničkoistraživačkog rada nastavnika angažovanih na doktorskim studijama prema uslovima koje definišu standardi za akreditaciju;

g. ostvarenju saradnju sa naučnoistraživačkim ustanovama u zemlji i svetu;

15.4. Visokoškolska ustanova prati, analizira i unapređuje postizanje naučnih, odnosno umetničkih sposobnosti i akademskih i specifičnih praktičnih veština svojih studenata ceneći:

- a. naučnoistraživačke, odnosno umetničkoistraživačke rezultate i sposobnost svršenih studenata doktorskih studija da rezultate saopštavaju na naučnim konferencijama, objavljaju u naučnim časopisima sa recenzijom, prezentuju javnosti, patentiraju ili realizuju kroz priznata nova tehnička i tehnološka rešenja;
- b. doprinose u razvoju naučne discipline kroz uključivanje u domaće ili međunarodne naučnoistraživačke projekte;
- v. razvoj veština i spretnosti u upotrebi znanja u odgovarajućem području;
- g. poštovanje principa etičkog kodeksa i dobre naučne prakse;

15.5. Visokoškolska ustanova prati, analizira i unapređuje politiku upisa studenata na doktorske studije ceneći:

- a. društvene potrebe i potrebe razvoja nauke, umetnosti, obrazovanja i kulture;
- b. svoje materijalne i naučnoistraživače, odnosno umetničkoistraživačke resurse, i raspoloživost savremene istraživačke opreme i laboratorijskog prostora namenjenog studentima doktorskih studija.

15.6. Visokoškolska ustanova neprekidno prati i analizira napredovanje studenta uzimajući u obzir napredak ostvaren u sticanju znanja i veština neophodan za dalji razvoj karijere, i napredak u istraživanju, i u tom cilju unapređuje i razvija mentorski sistem kao podršku studentu doktorskih studija.

15.6. Visokoškolska ustanova prati, kritički ocenjuje i neprekidno podstiče naučni, odnosno umetnički napredak svojih nastavnika, posebno mentora u nastojanju da unapređuje odnos broja potencijalnih mentora prema broju studenata doktorskih studija a u cilju stvaranja povoljnijeg istraživačkog, odnosno umetničkog okruženja za svoje studente.

15.6. Ustanova deponuje doktorske disertacije, odnosno doktorske umetničke projekte u jedinstven repozitorijum koji je trajno dostupan javnosti. Ustanova obezbeđuje javnu dostupnost referata o prihvatanju disertacije, odnosno umetničkog projekta i objavljenih naučnoistraživačkih, odnosno umetničkoistraživačkih rezultata koje je kandidat ostvario.